

Onderzoek toont aan: Nederlandse wateren bevatten zeer giftige bestrijdingsmiddelen

Onderzoek van het Centrum voor Milieuwetenschappen (CML), in opdracht van milieuorganisatie Natuur & Milieu, heeft alarmerende resultaten opgeleverd over de aanwezigheid van bestrijdingsmiddelen in Nederlandse natuur- en recreatiewateren. Het onderzoek kijkt naar de 38 meest giftige bestrijdingsmiddelen die beschikbaar zijn. In maar liefst 80% van de 153 onderzochte gebieden werden deze middelen aangetroffen. Bij 4 op de 10 wateren werd een overschrijding van de milieunormen geconstateerd. Dit brengt grote ecologische schade met zich mee. In sommige gevallen wordt de norm wel honderd keer overschreden.

CML heeft haar onderzoek uitgevoerd met behulp van openbare meetgegevens die de basis vormen van de Bestrijdingsmiddelenatlas. De onderzoekers keken naar wateren in of nabij natuur- en recreatiegebieden. Dit zijn gebieden waar beschermde dieren en planten leven en mensen zwemmen, wandelen en van het water genieten. In het onderzoek is gekeken naar de meest giftige bestrijdingsmiddelen, de zogenaamde Candidates for Substitution. Deze middelen zijn omstreden vanwege hun impact op het milieu, maar Europa wacht met een verbod tot er een minder schadelijk alternatief voorhanden is.

Ecologische schade

De overheid probeert al jarenlang om deze watervervuiling door giftige bestrijdingsmiddelen aan te pakken. De metingen uit dit onderzoek laten echter zien dat er tussen 2014 en 2021 geen afname is te zien. 'Nederland is een grootverbruiker van landbouwgif en in het water zie je daar de trieste gevolgen van. Dieren en planten worden ziek en gaan dood. Normaal reinigt een water zichzelf, maar ook dat lukt niet meer als het systeem zo aangetast is', aldus Berthe Brouwer, programmaleider bestrijdingsmiddelen bij Natuur & Milieu. 'We maken ons grote zorgen. We hebben effectievere maatregelen nodig om ons water te beschermen.'

Beleid overheid faalt

De milieuorganisatie wijst erop dat de overheid tien jaar geleden al heeft toegezegd dit probleem aan te pakken. Het beleid was erop gericht om in 2023 slechts nog een incidentele overschrijding van milieunormen aan te treffen. Uit het huidig onderzoek naar deze meest giftige groep blijkt echter dat de middelen nog steeds even vaak worden aangetroffen en dat het aantal normoverschrijdingen van nog steeds even hoog is als tien jaar terug. Natuur & Milieu wijst erop dat Nederland nog mijlenver af ligt van de Europese afspraken uit de Kaderrichtlijn Water. 'Het beleid van de overheid faalt', aldus Brouwer.

Glyfosaat

In de helft van de wateren wordt glyfosaat aangetroffen. Het middel is al jarenlang zeer omstreden, omdat het risico oplevert voor mensen, insecten en de waterkwaliteit. De WHO stelt dat het middel mogelijk kankerverwekkend is en de hersenen aantast. In oktober stemmen de Europese lidstaten over het opnieuw toelaten van het middel op de Europese markt voor de komende jaren. Natuur & Milieu roept minister Adema op om tegen toelating te stemmen en mensen, dieren en natuur te beschermen.

Actie nodig

Natuur & Milieu wil dat de overheid een zogenaamde 'toxiciteitsbelasting' invoert. Uit het onderzoek blijkt namelijk dat juist de meest giftige middelen in te hoge concentraties worden aangetroffen. De

impact van deze giftige kopgroep is dus enorm. Voert de overheid een belasting op toxiciteit in, dan worden deze middelen minder interessant om te gebruiken. Denemarken heeft deze heffing al ingevoerd. Ook pleit Natuur & Milieu voor een verbod op niet-toetsbare stoffen. Dit zijn middelen die met de huidige meetmethodes pas worden gedetecteerd, als ze milieunormen tot honderden keren overschrijden. 'Naar schatting wordt wel 90% van de milieuschade veroorzaakt door deze middelen. Wat we kunnen meten is dus maar het topje van de ijsberg. Angstaanjagend. Middelen die je niet kunt meten, zouden per direct verboden moeten worden. In het belang van waterkwaliteit, milieu en onze gezondheid', aldus Natuur & Milieu.